

Arbeidsmarktberichten voor academici

Citation for published version (APA):

van der Velden, R. (1996). Arbeidsmarktberichten voor academici. *Facta*, 4(3), 12-13.

Document status and date:

Published: 01/01/1996

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document license:

Free access - publisher

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

April 1996, jaargang 4, nummer 3

FACTA

SOCIAAL-WETENSCHAPPELIJK MAGAZINE

Tien jaar ICS

Publicatie-tellerij

Antropologen en toeristen

Het laatste HOOP?

ARBEIDSMARKTBERICHTEN VOOR ACADEMICI

Rolf van der Velden

De arbeidsmarkt voor sociale wetenschappers wordt beter. In de periode 1995-2000 worden er maar liefst 29.100 baanopeningen verwacht.

ARBEIDSMARKT

Toen ik, halverwege de jaren '70, aan mijn studie sociologie begon, had ik geen flauw benul van de arbeidsmarktperspectieven. Ik stond daarin niet alleen. Net als die andere 120 eerstejaars, was ik van mening dat ik via de opleiding sociologie maatschappelijk relevant 'bezig' kon zijn. Dat hier ook een koopkrachtige vraag op de arbeidsmarkt tegenover zou staan, was voor mij en mijn medestudenten evident. Had tijdens de opbouw van de verzorgingsstaat geen geweldige uitbreiding van de werkgelegenheid plaatsgevonden? En was het niet zo dat doctoraalstudenten vaak al voor hun afstuderen een baan aan de universiteit of een andere interessante werkkring kregen aangeboden? Nee, over werk maakten we ons absoluut geen zorgen.

Toch hadden we op dat moment al kunnen voorspellen dat het voor onze en latere generaties grondig mis zou gaan. Alle tekenen waren daarvoor immers aanwezig. De grenzen van de verzorgingsstaat waren duidelijk in zicht, van substantiële groei van de werkgelegenheid (uitbreidingsvraag in het jargon) zou geen sprake zijn. Ook was het duidelijk dat al die pas aangestelde wetenschappers nog ver afzaten van de VUT-gerechtigde leeftijd, zodat er ook geen substantiële vervangingsvraag zou zijn. Tegenover deze daling in de totale vraag naar afgestudeerden (baanopeningen) stond ook nog eens een geweldige toename van het aanbod van nieuwkomers. Dat moest dus wel mis gaan.

Prognoses

Sinds enkele jaren kan iedereen die gaat studeren zich van tevoren op de hoogte stellen van de verwachte arbeidsmarktperspectieven. Het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt in Maastricht, maakt hiervoor tweejaarlijks prognoses. Deze prognoses beogen informatie te geven over de verwachte arbeidsmarktsituatie op het moment dat degenen die

een bepaalde studie kiezen op de arbeidsmarkt instromen. Deze prognoses worden onder andere gebruikt in de studie- en beroepskeuzevoorlichting. Onlangs zijn door het ROA nieuwe prognoses opgesteld voor de periode 1995-2000.

Kader 1

Opleidingstype	Verwacht perspectief
Prognoses periode 1989-1994	
WO Onderwijs	slecht
WO Humaniora	slecht
WO Theologisch	goed
WO Agrarisch	slecht
WO Wis-/Natuurkunde	goed
WO Technisch	goed
WO Dier-/Genees-/Tandheelkunde	redelijk
WO Econom(etr)ie & Bedrijfskunde	slecht
WO Rechten & Bestuurskunde	slecht
WO Sociaal-Cultureel	slecht
WO Kunst	slecht
Prognoses periode 1995-2000	
WO letteren	matig
WO theologisch	goed
WO landbouw en milieukunde	goed
WO wiskunde en natuurwetenschappen	goed
WO (weg- en water)bouwkunde	goed
WO werktuigbouwkunde	goed
WO elektrotechniek en technische informatica	goed
WO dier-, genees- en tandheelkunde	goed
WO farmacie	goed
WO econom(etr)ie en accountancy	goed
WO bedrijfskunde	redelijk
WO informatica	goed
WO juridisch	matig
WO bestuurlijk	goed
WO sociaal-cultureel	goed
WO kunst	slecht

Deze prognoses wijzen erop dat de arbeidsmarktperspectieven voor sociale wetenschappers snel beter worden. Werden voor de periode 1989-1994 nog slechte perspectieven verwacht, inmiddels zijn de arbeidsmarktperspectieven goed te noemen. Deze verschuiving geldt overigens voor de meeste universitaire

opleidingen. Voor de periode 1989-1994 werd nog voor acht van de twaalf onderscheiden opleidingstypen in het wetenschappelijk onderwijs (WO) een slecht arbeidsmarktperspectief verwacht. Bij de huidige prognoses geldt dat nog maar voor één van de zestien onderscheiden opleidingstypen (namelijk voor WO Kunst) en wordt voor twaalf opleidingstypen een goed perspectief verwacht.

Vervangingsvraag

De belangrijkste reden hiervoor is dat op de totale arbeidsmarkt een grotere vervangingsvraag wordt verwacht als gevolg van de uitstroom van werkenden vanwege bijvoorbeeld pensionering. Deze uitstroom groeit van jaarlijks gemiddeld 2.2 procent in de eerste helft van de jaren '90 tot 3.3 procent per jaar in de tweede helft. Daar komt bij dat de jaarlijkse instroom van schoolverlaters naar de arbeidsmarkt daalt van 3.7 naar 3.4 procent.

Vooraf bepaalde categorieën hoger opgeleiden profiteren van de ruimere mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Dit is het gevolg van drie factoren. Ten eerste zijn hoger opgeleiden werkzaam in beroepen die de komende jaren een sterke werkgelegenheidsgroei door zullen maken. Ten tweede wordt in deze beroepen steeds vaker een opleiding op HBO- of WO-niveau gevraagd. Ten derde profiteren hoger opgeleiden van de zuigkracht die er zal uitgaan van de aanbodtekorten bij andere (hogere) opleidingen. Vooral bij de informatica-, economie-, bedrijfskunde- en technische opleidingen in het hoger onderwijs is de verwachte uitbreidingsvraag (erg) hoog. Daarentegen is er bij de dier-, genees- en tandheelkunde-, theologie- en docentenopleiding naar verwachting vooral sprake van een erg hoge vervangingsbehoefte.

Kader 2

Arbeidsmarktverwachtingen WO sociaal-cultureel	
Verwachte uitbreidingsvraag 1995-2000	14.800
Verwachte vervangingsvraag 1995-2000	14.300
Totaal aantal baanopeningen 1995-2000 (vraag)	29.100
Verwachte instroom van afgestudeerden 1995-2000 (aanbod)	26.500

Voor de afgestudeerden van sociale wetenschap-

pen geldt dat in totaal in de periode 1995 - 2000 bijna 30.000 baanopeningen worden verwacht. Voor de helft betreft dit een uitbreiding van de werkgelegenheid, voor de helft zijn deze baanopeningen afkomstig uit vervangingsvraag als gevolg van pensionering en dergelijke.

Kader 3

Uitbreidingsvraag per beroepssegment WO Sociaal-cultureel 1995-2000

Beroepssegment	Aantal	Percentuele groei
Hogere onderwijs(kundige) beroepen	500	0.6
Middelbare technische beroepen (m.n. bedrijfskundigen en functie-analisten)	2.600	5.7
Hogere technische beroepen	400	4.4
Middelbare medische en paramedische beroepen	500	5.4
Hogere medische en paramedische beroepen	300	2.6
Hogere economisch-administratieve beroepen	900	5.8
Middelbare administratieve beroepen	1.200	2.8
Hogere administratieve beroepen	1.400	9.6
Middelbare commerciële beroepen	600	5.4
Hogere bestuurlijke en juridische beroepen	-100	-0.6
Middelbare sociaal-culturele beroepen	600	6.2
Hogere sociaal-culturele beroepen	4.200	3.2
Overig	1.500	6.6
Totaal (incl. restberoepen)	14.800	3.4

In kader 3 is aangegeven in welke beroepen uitbreiding of krimp van de werkgelegenheid voor sociale wetenschappers zal plaatsvinden. Absoluut gezien is een groot deel van de groei van de werkgelegenheid afkomstig van uitbreiding van de 'hogere sociaal-culturele beroepen' en de 'middelbare technische beroepen'. Deze laatste categorie is een groot, heterogeen beroepssegment. Sociale wetenschappers zijn hierin met name werkzaam als bedrijfskundige en functie-analist. Relatief kan een belangrijke groei in de werkgelegenheid worden vastgesteld in het beroepssegment van 'hogere administratieve beroepen'. In deze beroepsklasse groeit de werkgelegenheid van sociale wetenschappen jaarlijks met bijna 10 procent.□

Rolf van der Velden studeerde sociologie in Groningen. Van 1983 tot 1990 was hij werkzaam als coördinator van de themagroep onderwijs en arbeidsmarkt bij het Instituut voor Onderwijsonderzoek RION in Groningen. In 1991 is hij gepromoveerd op een onderzoek naar sociale herkomst en schoolsucces. Sinds 1990 is hij hoofdonderzoeker bij het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt in Maastricht, waar hij onder andere de supervisie heeft over een aantal grootschalige schoolverlatersonderzoeken.